

Je woont in een straat in de wijk Nieuwe Park in Gouda. Die straat heet Kleine Johannes. Maar wie weet nog wie of wat de Kleine Johannes eigenlijk was?

De Kleine Johannes. door Frederik van Eeden.
Ik zal u iets van den kleinen Johannes vertellen. Het heeft veel van een sprookje, mijn verhaal, maar het is toch alles werkelijk zoo gebeurd. Zoodra gij het niet meer gelooft, moet ge het niet verder lezen, want dan schrijf ik niet voor u. Ook moogt ge er den kleinen Johannes nooit over spreken, als ge hem soms ontmoet, want dat zou hem verdriet doen en het zou mij spijten, u dit alles verteld te hebben. Johannes woonde in een oud huis met een grooten tuin. Het was er moeilijk den weg te vinden, want in het huis waren veel donkere portaaltes, trappen, kamertjes en ruime rommelzolders, en in den tuin waren overal schuttingen en broeikasten. Het was een heele wereld voor Johannes. Hij kon er verre tochten in maken en hij gaf namen aan alles wat hij ontdekte.

Zo begint de Kleine Johannes. De schrijver, Frederik van Eeden was een beroemd man in zijn tijd. Hij was een van de eerste Nederlandse artsen die zich bezig hield met psychiatrie. Hij was ook een hervormer van de maatschappij. In de buurt van Bussum stichtte hij een soort commune die hij "Walden" noemde. Veel mensen lachten hem uit om zijn idealistische motieven en zeiden dat Walden een afkorting was van Waar Allen Luiere, Daar Eet Niemand. Maar Frederik van Eeden bleef in zijn idealen geloven.

De Kleine Johannes is terecht een van de beroemdste boeken uit de Nederlandse literatuur. Het eerste deel is voor het eerst verschenen in het eerste nummer van een nieuw literair tijdschrift "Die Nieuwe Gids", in oktober 1885. Pas twee jaar later in 1887 verscheen het verhaal compleet in boekvorm.

Het eerste hoofdstuk is geschreven in de Nieuwe Gids. Een groep jonge schrijvers rond 1880 wilde vernieuwing in de Nederlandse literatuur en richtte daarom ook een nieuw tijdschrift op dat ze de naam De Nieuwe Gids gaven, om te benadrukken dat De Gids (het bestaande literaire tijdschrift) verouderd was.

Het verhaal van Johannes is het verhaal van hoe ieder mens van klein kind opgroeit tot volwassene. Als Johannes op een dag in zijn bootje drijft, komt er een elf op de boeg zitten: Winde-

kind. Windekind staat voor de fantasie die we allemaal gehad hebben en die we allemaal (als we niet oppassen) verliezen, als we ouder worden. Maar Johannes ontmoet ook anderen: de kabouter Wistik, die een gouden sleutelje zoekt dat alle wijsheid zou kunnen onthullen. Dokter Pluizer en dokter Cijfer, die voor scholing en wetenschap staan. En Johannes komt ook de Dood tegen, met wie hij spreekt. Aan het einde van het boek kiest Johannes ervoor om het leven te leiden onder de mensen en in zijn hart

een klein hoekje vrij te houden voor de herinnering aan Windekind.

En het paneel drukt in prachtige kleuren precies die dromerige levenssfeer uit van een klein kind. En dat zien we terug in onze eigen kinderen, die

spelen en zo hele verhalen kunnen maken, spannende avonturen kunnen beleven op een veldje van een vierkante meter met zand en water. In het leven van kinderen bestaan elfen en kabouters, al zijn wij als volwassenen dat later vergeten

“Ik zal u iets van den kleinen Johannes vertellen. Het heeft veel van een sprookje, mijn verhaal, maar het is toch alles werkelijk zoo gebeurd. Zoodra gij het niet meer gelooft, moet ge het niet verder lezen, want dan schrijf ik niet voor u. Ook moogt ge er den kleinen Johannes nooit over spreken, als ge hem soms ontmoet, want dat zou hem verdriet doen en het zou mij spijten, u dit alles verteld te hebben.”

De kleine Johannes

Schrijver:
Frederik van Eeden
(1860-1932)

Frederik van Eeden is behalve schrijver en dichter ook psychiater. In het nieuwe, mede door hem opgerichte literaire tijdschrift "De Nieuwe Gids" staat in de eerste nummer (1885) het begin van De kleine Johannes. Het is Van Eedens bekendste werk geworden. De Nieuwe Gids was de spreekbuis voor de nieuwe schrijvers uit die tijd: de Tachtigers.